

Батҳо зи нури талъати ту ёфт фуруғ.

Ясриб зи хоки ту боравнаку баҳо.

Худовандо, моро бо ғазаби худ гирифтори чунин макони нохоҳам магардон! Моро бо дасти душманони худ дар ин дунё гирифтори азоб масоз! Омин!

Поёни сураи "**Балад**". Ва лиллоҳил ҳамд.

91-уми сураи Қуръон буда, дар Маккаи мукаррама нозил шуда, аз 15 оят иборат аст.

Аллоҳтаъоло дар аввали сура ба чанд ашё қасам меҳӯрад. Баъд аз он роҳи неку бадро ба инсон мефаҳмонад ва доир ба он, ки покизагон нафси худро аз ҳар гуна бадихо нигоҳ медоранд, маълумот додааст. Давоми сура хабар додааст, ки гунаҳкорон шахсоне мебошанд, ки паи ҳавою ҳавасҳои нафсонӣ шуда, аз ибодати Парвардигори худ сар мепечанд....!!!

Сураи мазкур дар бораи қавми Самуд ва оқибати кори онҳо низ маълумот медиҳад. Дар охири сура яке аз сифатҳои Аллоҳтаъоло - аз касе бим надостан, зикр шудааст:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Бисмиллаҳи-р-Раҳмани-р-Раҳим

Оғоз мекунам ба номи Худованде ки беандоза меҳрубону бениҳоят бораҳм аст.

وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا

Ва-ш-шамси ва зӯҳаҳа. 1.

1. Ва қасам ба Офтоб ва равшании он -

Аллоҳтаъоло ба шамс ва нуру нафъе, ки аз он содир мешавад, қасам ёд намудааст...

وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا

Ва-л-қамари иза талāҳа. 2.

2. ва қасам ба Моҳ, чун ба дунболи он биёяд -

Баъд аз ғуруби Хуршед фуруғи Моҳи оламгир мушоҳида мешавад. Аллоҳтаъоло дар оятҳои мазкур бо Офтоб ва Моҳтоб қасам хӯрда ва бо қасами худ барои мо таъкид намуд, ки онҳо барои Замин ва ҳар чи дар Замин ҳаст, таъсир ва аҳамияти бузург доранд.

وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّهَا ﴿٢﴾

Ва-н-наҳари иза ҷаллаҳа. 3.

3. ва қасам ба рӯз, чун дунёро равшан созад -

Яъне қасам ба ҳангоме, ки Офтоб бо нурҳояш олабро равшан кунад ва рӯз бениҳоят равшан шаваду торикии шабро дур созад ва:...

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ﴿٤﴾

Ва-л-лайли иза яғшаҳа. 4.

4. ва қасам ба шаб, чун ўро пӯшонад -

Чун зулмоти шаб олабро фаро гирад ва аз фуруғи Офтоб асаре боқӣ намонад, Ў таъоло бо чунин шаб қасам ёд намудааст.

وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا ﴿٥﴾

Ва-с-самъи ва ма банәҳа. 5.

5. ва қасам ба Осмон ва ба Зоте ки онро чӣ гуна бино кард -

Яъне қасам ба Осмони баланд ва ба он зоти Қодире, ки ин кохи баланду бузургро бино кард ва бесутун нигоҳ медорад.

وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَاهَا ﴿٦﴾

Ва-л-арзи ва ма таҳаҳа. 6.

6. ва қасам ба Замин ва ба Зоте, ки чӣ гуна онро ҳамвор кард -

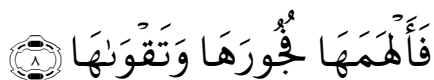
Дар ин оят Аллоҳтаъоло бо ду чиз қасам хӯрдааст. Бо Замин ва ба Зоти худаш. Дар зимни ин оят таъкид мекунад, ки бо ҳикмати болиғаи Хеш сатҳи Заминро ҳамвор кард. Онро қобили сукунати мардум ва барои манфиату кишту кор омода сохт.

وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ﴿٧﴾

Ва нафси-в ва ма савваҳа. 7.

7. ва қасам ба нафс (-и одамӣ) ва Зоте ки ўро дурустандом кард,

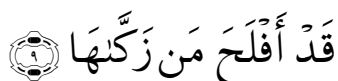
Қасам ба нафс (инсон) ва ба Зоте, ки ўро некӯ баҳадди камол биёфарид. Яъне, чи намуди зоҳирӣ ва чӣ намуди ботинии инсонро, Аллоҳтаъоло чунон ҳакимона офаридааст, ки ҳеҷ кас ба Ў таъоло айб гирифта наметавонад.

Фа алҳамаҳа фучураҳа ва тақваҳа. 8.**8. сипас, шинохтани бадкориашро ва парҳезкориашро дар дилаш андохт.**

Парвардигори оламиён ба ашъи ҳафтгона қасам ёд намуд ва ба ин восита таъкид намуд, ки пок нигоҳ доштани нафс аз тарафи бандаҳояш назди Ў таъоло аҳамияти зиёде дорад ва албатта, бандаҳои парҳезкорро бе подоши арзанда нахоҳад гузошт. Худованди пок роҳҳои пок доштани нафсро барои инсон ба воситаи таблиғоти Пайғамбарон, алайҳимус-салом, равшану возеҳ сохт.

Ҳамчунин Ў таъоло дар нафси бандагонаш имкони майл ба некӣ ва бадиро ниҳод. Ба онҳо ақл дод, то ба воситаи он неку бадро ҷудо кунанд. Барои илҳоми нек Худованд фариштагонро офарид, то инсонҳоро ба сӯйи некӣ илҳом бахшанд, аммо барои васвасаи ӯ ба сӯйи бадӣю фучур шайтонро халқ кард.

Баъд аз он майл ба некӣ кардан ё дар васваса даромаданаширо дар ихтиёри худӣ ӯ гузошт. Халқ аз Худо ва касб аз банда аст. Инсон имкони онро дорад, ки кори гуноҳро аз кори тақво, неку аз бад ҷудо кунад, чунки Худованд ин замиро дар вучуди ӯ ниҳодааст. Оятҳои зер ҷавоби қасам аст:

Қад афлаҳа ман заккаҳа. 9.**9. Ҳаройина, касе, ки нафсро пок сохт, растагор шуд.**

Ин ҷавоби қасам аст, ки Аллоҳтаъоло ба ашъи ҳафтгона мисли шамс, қамар, лайл, наҳор, само, арз ва нафси башарӣ қасам ёд намуда, суханаширо таъкид сохтааст, ки дар ҳақиқат наҷот ёфт шахсе, ки бо тоъату ибодати Аллоҳтаъоло нафси худро пок сохт ва аз чирки гуноҳ ўро нигоҳ дошт. Тариқи пок сохтани нафс ва ислоҳ карданаши бо навъи дигар ин аст, ки инсон қувваи шаҳват ва ғабро тобеи ақл ва ақлро тобеи шарияти илоҳӣ

гардонад. Он гоҳ ҷони инсон аз фурӯғи таҷаллиёти илоҳӣ мунаввар мешавад.

وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّهَا ﴿١٠﴾

Ва қад хоба маъ дассāхā. 10.

10. Ва батаҳқиқ, касе, ки нафси худро олудаи қуфру палидҳо кард, ноком шуд.

Шахсе, ки аз манъкардаҳои Худо дурӣ наҷуст, қувваи шаҳвату ғазабро тобеи ақли худ қарор надод ва бо нишондоди шарият кор накард, ғуломи ҳалқабаргӯши ҳавою ҳавас гашт, яъне нафс ўро тобеи худ сохт, зиёнкор гашт. Ба нафси инсон чун халалу нуқсон ворид шавад, сурати инсонии ў боқӣ монад ҳам, сираташ ҳайвонӣ, балки пасттар ва бадтар аз ҳайвон аст. Аз он ҷумла, як мисоле аз чунин ашхос:...

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ﴿١١﴾

Каззабат Ҷамӯду би тағвāхā. 11.

11. Дурӯғ шуморид қавми Самуд бо саркашии худ.

Яъне, самудиён ба он туғёне, ки доштанд, гуфтаҳои Солеҳ (а)-ро дурӯғ ҳисобиданд ва роҳи ҳидояткардаи Аллоҳро қабул накарданд (ниг. ба ояти 9-уми сураи "Фачр").

إِذْ أَنْبَعَتْ أَشْقَاهَا ﴿١٢﴾

Изиъ баъаъа ашқōхā. 12.

12. Вақте ки бадбахттарини онҳо (ба куштани модашутур) қиём намуд,

Ин бадбахт Қадор ибни Салаф буд, барои куштани ноқай ҳазрати Солеҳ (а) қиём карду шитобид....

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ﴿١٣﴾

Фа қола лаҳум расӯлуллоҳи нақаталлоҳи ва суқйāхā. 13.

13. нас, Расули Худо ба онҳо гуфт: «Бигузored шутури Худоро ва навбати оби онро!»

Пас, Расули Худо, ҳазрати Солеҳ (а), он қавмро гуфт, огоҳ бошед, ин шутури Худоро накушед ва навбати оби онро боз надоред. Агар ин корро кунед, пас, ғазаби Худоро интизор бошед.

Дар бораи қавми Самуд шумо, хонандағони азиз, аз сураи "Фачр" ба таври мухтасар маълумот доред. Мо ин ҷо сабаби "шутури Худо" гуфтани ноқаро равшан хоҳем кард. Изофаи "ноқа" ба сӯйи калимаи "Аллоҳ"- аз ин ҷиҳат аст, ки Аллоҳтаъоло онро, яъне "ноқа"-ро хоссатан аломати нубуввату пайғамбарӣ ва муъҷизаи ҳазрати Солеҳ (а) сохт ва эҳтироми онро ба қавми Самуд воҷиб гардонида буд. Аммо эшон бошанд...

فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمُ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا

**Фа каззабуҳу фа ъақарӯҳа фа дамдама ъалайҳим
Раббуҳум би заъбиҳим фа савваҳа. 14.**

**14. Пас, Пайғамбарро тақзиб карданд, ноқаро пай заданд, пас,
Худованд азоби сахтро ба сабаби гуноҳонашон бар онҳо
фиристод, онҳоро ба ҳок яксон кард.**

Ҳазрати Солеҳ (а) фармуда буд, ки ин уштурро ба бадӣ даст мазанед, вагарна гирифтори азоби шадид мегардед. Онҳо ин амру суханро дурӯғ шумориданд ва уштурро куштанд ва билохира, гирифтори балое шуданд, ки ҳазрати Солеҳ (а) хабар дода буд. Аллоҳтаъоло ҳамаро ҳалок ва ба ҳок яксон кард, зеро Ў таъоло чунин Зотест, ки:...

وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا

Ва лā яҳофу уқбаҳа. 15.

15. Ва Худо аз анҷоми ҳалоки онҳо наметарсад.

Подшоҳони рӯйи Заминӣ, сардорони давлат аз ҷазо додани ягон қавм, ё гурӯҳ дар таҳлука меафтанд, ки боиси исёну инқилоб ва нооромӣ дар давлат нагардад. Аммо Подшоҳи ҳамаи подшоҳон, Худованди Замину Осмон аз ҳеҷ кас бим надорад, зеро ҳукми Ўро чуну чаро нест. Боди тундро амр кард ва ин қавмро аз беҳубун нобуд сохт, ҳеҷ кас эътироз карда натавонист.

Хулоса, Аллоҳтаъоло инсонро барои кадом манзили, яъне, ё барои Биҳишт ё Дӯзах халқ карда бошад, иҷрои амали онҳоро барояш осон ва муҳайё месозад. Худовандо, мо ва авлоди моро аз

ин гурӯҳи муҳолифин магардон. Дили моро ҳамеша бо нури Худ мунаввар гардон ва аз маноҳӣ (манъшудаҳо) нигоҳ дор. Омин!

То нафс мубарро зи маноҳӣ нашавад,

Дил ойинаи нури илоҳӣ нашавад.

Поёни сураи "Шамс". Валиллоҳил ҳамд.

92-уми сураи Қуръон буда, дар Маккаи мукаррама нозил шуда,
аз 21 оят иборат аст.

Худованд ба ашёе, ки муқобили ҳамдигаранд, қасам ёд карда дар ин сура амалҳои гуногуни инсонро таъкид сохтааст. Ҳамчунин дар ин сура аз пайравони роҳи рост ва роҳи шайтон, инчунин раҳнамоию ҳидоят, аҷри (подоши) амали хайр ва ҷазои амали бад сухан ба миён омадааст.

Инчунин аз оқибати кори гурӯҳе, ки хасис ва бахил буда, ҳақиқатро дурӯғ пиндошта, разолатро фазилат мешуморанд ва аз Худо натарсидаву аз бандагони ӯ шарм намедоранд, огоҳ сохтааст.

Дар қисми дувум Парвардигор ба бандагонаш роҳи дурусту ҳамвори пайғамбаронаро хотиррасон намудааст.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Бисмиллаҳи-р-Раҳмани-р-Раҳим

Оғоз мекунам ба номи Худованде ки беандоза меҳрубону
бениҳоят бораҳм аст.

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ

Ва-л-лайли иза яғшā. 1.

1. Қасам ба шаб, чун ҳама ҷоро бипӯшонад -

Яъне чун шаб фаро расад, пардаи зулмоти он ҷаҳони равшанро бипӯшонад ва ҷаҳон торик шавад.

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ

Ва-н-наҳāри иза таҷаллā. 2.